

**РОЗВИТОК РУХОВОЇ ТВОРЧОСТІ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка**

Факультет дошкільної, початкової освіти і мистецтв

Кафедра дошкільної та початкової освіти

**РОЗВИТОК РУХОВОЇ ТВОРЧОСТІ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Посібник
для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»,
викладачів педагогічних коледжів і університетів,
працівників закладів дошкільної освіти
та батьків

Чернігів 2018

Рецензенти:

Кошель А. П. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т.Г. Шевченка

Олексієнко В. В. – директор закладу дошкільної освіти №26 м. Чернігова

Кошель В. М., Троян Л. М.

Розвиток рухової творчості дітей дошкільного віку в умовах закладів дошкільної освіти: Посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» працівників закладів дошкільної освіти та батьків / Упорядники В. М. Кошель, Л. М. Троян – Чернігів: ФОП Баликіна О. В., 2018 – 134 с.

Матеріали посібника присвячені актуальній проблемі валеологічної освіти – розвитку рухової творчості дітей дошкільного віку в умовах закладів дошкільної освіти.

У посібнику проаналізовано науково-педагогічна література з проблеми розвитку рухової творчості дітей дошкільного віку в умовах закладів дошкільної освіти; наведено методичні рекомендації, розробки та цікавий додатковий матеріал щодо розвитку рухової творчості дітей дошкільного віку. Посібник адресовано студентам спеціальності «Дошкільна освіта», викладачам педагогічних коледжів і університетів, керівникам, методистам та вихователям закладів дошкільної освіти, та батькам дітей дошкільного віку.

© Кошель В. М.

© Троян Л. М.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	7
1.1. Стан дослідження проблеми рухової творчості дошкільників у психолого-педагогічній літературі.....	7
1.2. Особливості розвитку творчості дітей дошкільного віку з погляду сучасної педагогіки.....	16
1.3. Основні закономірності розвитку рухових якостей дітей дошкільного віку.....	20
1.4. Загальна характеристика та методика проведення рухливих ігор з дітьми старшого дошкільного віку.....	47
1.5. Рухова творчість як метод розвитку дітей дошкільного віку.....	63
1.6. Рухлива гра як засіб розвитку рухової творчості в дітей дошкільного віку.....	65
РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ЩОДО РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ТВОРЧОСТІ В УМОВАХ ЗДО.....	72
2.1. Організація загального рухового режиму.....	72
2.2. Безпека в фізичному вихованні дошкільників.....	88
2.3. Вікові особливості фізичного розвитку та рухової підготованості дітей дошкільного віку.....	90
РОЗДІЛ III. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ТВОРЧОСТІ В ЗДО.....	97
3.1. Нетрадиційні підходи до організації завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.....	97
3.2. Поради батькам та вихователям щодо всебічного фізичного розвитку дітей дошкільного віку.....	109
ЛІТЕРАТУРА	120

ВСТУП

Останні десятиліття відзначаються якісно новими процесами, явищами та тенденціями, які охоплюють різні аспекти життєдіяльності сучасного суспільства. Сьогодні ми маємо прискорення науково-технічного прогресу, радикальні зміни в соціальній, екологічній, економічній та культурній сферах. Все це призвело до того, що кардинально змінилися вимоги до майбутнього покоління. Замість колишньої настанови на підготовку слухняного і дисциплінованого виконавця постає завдання формування творчої індивідуальності, ініціативної особистості, яка здатна до випереджаючої творчої діяльності, вміє жити і працювати в нових соціо- та полікультурних умовах.

У зв'язку з цим активно йдуть пошуки ідей для створення умов переорієнтації освіти на організацію якісно нового рівня освітньої роботи та переведення її в режим розвитку і саморозвитку творчої особистості дошкільника. Реалізація цього процесу вимагає, щоб головною метою освіти став розвиток індивідуальності, готової творчо перетворювати різні сфери соціального життя. Саме тому доцільною є розробка нових методик виховання, які не тільки сприяють швидкому інтелектуальному розвитку дітей, а й розширюють межі їх творчих здібностей.

Фізичний розвиток дітей дошкільного віку в сучасних умовах розвитку українського суспільства стає пріоритетним напрямом дошкільної освіти. Цей напрямок передує іншим, бо має першочергове значення для повноцінного становлення творчої особистості дитини. Саме своєчасна й організована відповідно до природних закономірностей рухова активність дитини в поєднанні з творчістю закладає основи для

подальшого ефективного розвитку за іншими напрямками освітньої діяльності. На жаль, нині більшість дітей дошкільного віку мають різні варіанти дизонтогенезу (відхилення у психофізичному розвитку) – це підносить проблему фізичного розвитку та оздоровлення дітей на рівень державної політики в галузі освіти. Лише здорова дитина може максимально зреалізувати весь свій особистісний творчий потенціал у навчанні, трудовій діяльності та соціальних проявах. Саме таке розуміння проблеми фізичного виховання потребує від педагогів усвідомлення значущості формування в молодого покоління необхідності дотримання здорового способу життя, зацікавленого ставлення до фізичної культури, її популяризації серед дітей та дорослих. Сучасні діти потребують нових підходів до організації фізкультурно-оздоровчого процесу в закладах дошкільної освіти (далі ЗДО), які б більшою мірою відповідали сучасному баченню зазначених проблем та шляхів їх розв'язання. У посібнику упорядковано інноваційні підходи до розвитку рухової творчості в дітей дошкільного віку, які ґрунтуються, насамперед, на наявних природних, біологічних закономірностях формування організму дитини. Еволюційний підхід до фізичного розвитку дитини є найбільш раціональний і сприяє повноцінному розкриттю творчого потенціалу дитини дошкільного віку, що дасть змогу дорослій людині успішно соціалізуватись в майбутньому.

Посібник орієнтований на положення Закону України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, Базового компонента дошкільної освіти (далі БКДО) та інших програмних документах.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1.1 Стан дослідження проблеми рухової творчості дошкільників у психолого-педагогічній літературі

Особливого значення на сучасному етапі розвитку незалежної України набуває творча діяльність громадян, а розвиток творчих здібностей стає одним з пріоритетних завдань як освіти, так і педагогічної науки. Цей аргумент підтверджують нормативно-правові документи, що регламентують діяльність ЗДО України, зокрема БКДО як Державний стандарт дошкільної освіти України. У ньому передбачено розвиток творчих здібностей у дітей, формування в них самостійності, культури, почуття краси,

ціннісного ставлення до змісту предметного світу та мистецтва, елементарних художньо-продуктивних навичок. Результатом має стати емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень, здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, вияв інтересу до об'єктів, явищ і форм художньо-продуктивної діяльності, опанування навичок практичної діяльності, культури споживання.

Сучасна психологія трактує поняття «творчість» як: процес людської діяльності, результатом якого є нові матеріальні та духовні цінності в єдності з розвитком властивостей особистості (Л. Виготський, В. Моляко, О. Тихомиров); суб'єктне, ціннісне утворення, відкриття незвіданого, створення нового, подолання стереотипів і шаблонів, механізм розвитку особистості, суспільства, середовища й культури загалом (А. Шумілін, Я. Пономарьов); форма людської активності, яка виконує перетворювальну функцію, змінює суттєвий порядок, створює нові підходи (В. Дружинін, О. Матюшкін); прагнення людини до реалізації її унікального змісту життя, потреба в само актуалізації, самовизначенні, самореалізації, самовдосконаленні, що має суттєвий вплив на формування особистості, допомагає їй розкрити свій потенціал, реалізувати себе як унікальну творчу особистість (А. Маслоу, К. Роджерс, О. Леонт'єв).

А. Богуш вказує на тісний зв'язок між поняттями «творчість» – «цінність» – «духовність» – «особистість». Він виявляється в усіх сферах життєдіяльності людини, є своєрідним інтелектуально-чуттєвим станом і характеризує людину як цілісну, розвинену особу. Враховуючи це, можна вважати, що для дитини-дошкільника головним є не продукт